

במדבר פרק י"ח (אויטאמאטיש איבערגעזעצט)

Yiddish

אויטאמאטיש איבערגעזעצט

סיכום השיעור

קיצור: במדבר פרק י"ח (אנהייבנדיג פון סוף פרק י"ז)

דער הקדמה: נאך קרחה'ס מחלוקת

דער פרק קומט נאך א סדר פון געשעענישן וואס האבן זיך געשטייגערט. קרחה איז פארשלאנגען געווארן אין דער ערד, אבער די אידן האבן נאך אלץ געקלאגט ("איר האט אומגעבראכט דעם פאלק פון השם"), און דאס האט געברענגט א מגפה. די מגפה איז אפגעשטעלט געווארן דורך די קטורת. דערנאך האט אהרן'ס שטעקן געבליט ווי נאך א סימן אז ער איז דער אויסדערוויילטער. די אידן נעמען שוין אן אז אהרן איז דער אויסדערוויילטער — אבער זיי ברענגען א נייע קלאג.

פסוקים י"ז:כ"ז-כ"ח — די לעצטע קלאג פון די אידן

די קלאג פון די אידן איז א נייע מדרגה: זיי נעמען שוין אן דעם סדר אבער זיי ווילן נישט די שרעקלעכע תוצאות. זייער טענה איז בעצם: "גוט, אהרן איז אויסדערוויילט, אבער פארוואס מוז יעדערער וואס קומט נאר א ביסל נאנט צום משכן שטארבן? איינער שטארבט ווייל ער האט ממש געמאכט א מחלוקת, דער צווייטער שטארבט נאר ווייל ער האט געזאגט 'איר האט אומגעבראכט דעם פאלק פון השם' — יעדערער שטארבט!" זיי שרייען: הן גענו אבדנו כלנו אבדנו — "מיר שטארבן אלע, מיר זענען אלע אוועק!"

דאס איז א קלאג נישט קעגן דעם סדר אליין נאר קעגן דער שרעקלעכער געפאר פון דעם סדר — די אומפארהאלטענישעסעס סכנה פאר פשוטע אידן.

פסוקים י"ח:א'-ז' — דער תשובה: די אחריות פאלט אויף די העכערע, נישט די נידעריגערע

דער עיקר תשובה מאכט איבער דעם גאנצן בנין: די כהנים און לויים טראגן די אחריות צו באשיצן די אידן פון משכן, נישט פארקערט. די אידן וועלן אויפהערן שטארבן ווייל ס'ווערט די כהנים' ארבעט צו זארגן אז קיין זר זאל נישט צוקומען און געשעדיגט ווערן.

דאס האלט אין זיך א טיפע לימוד וועגן סדר: ווען ס'איז דא א סדר, איז דער שאדן וואס ווערט געטאן צו נידעריגערע מענטשן דורך דעם וואס דער סדר עקזיסטירט די אחריות פון די העכערע מענטשן, נישט די נידעריגערע מענטשן. אן דעם יסוד וואלטן די וואס האבן די כח נאטירלעך געגעבן שולד די וואס זענען אונטער זיי פאר יעדן שאדן וואס קומט פון איבערטערטן די גרענעצן.

די צווייפאכע משא פון די כהנים

השם זאגט צו אהרן: "דו, דייע קינדער, און דיין טאטע'ס הויז וועט טראגן ביידע דעם עון המקדש און דעם עון כהונתכם." דער לשון עון כהונתכם מיינט נישט אז ס'איז א זינד צו זיין א כהן — ס'מיינט דעם זינד וואס די עקזיסטענץ פון די כהונה לייגט אויף אנדערע דורך דעם וואס זיי זענען נישט כהנים. די תוצאות פון דעם סיסטעם פאלן אויף די וואס האבן הנאה דערפון.

די ראלע פון די לויים

די לויים דינען ווי א מיטלשטע שכבה. דאס ווארט וילן איז א שפיל אויף דעם נאמען לוי — וואס מיינט "איינער וואס באגלייט". זיי שאפן א המשכיות אין סדר: אין שייכות צום כהן איז דער לוי ווי א ישראל; אין שייכות צו א ישראל איז דער לוי ווי א כהן. דאס ענטפערט קרחה ממש — קרחה איז געווען א לוי וואס אנשטאט צו דינען ווי דער באשיצנדיגער מיטלער, האט ער געפרוואוט צו כאפן די כהונה אליין.

די לויים היטן דעם אהל (דער אויסערשטער חצר) אבער קענען נישט אנרירן די כלי קדש אדער דעם מזבח — אנדערש שטארבן ביידע זיי און די כהנים. די געמיינזאמע שוואכקייט שטארקט דעם ענין: סדר ברענגט מיט זיך געמיינזאמע אחריות.

דער לוי ווי א מתנה

די לויים ווערן באשריבן ווי א מתנה פון די אידן צו די כהנים — דאס מאכט איבער די שייכות. אנשטאט אז די אידן זאלן פארטראגן אז זיי זענען נישט לויים, געבן זיי די לויים צו דינען די כהנים אין זייער נאמען.

די כהונה ווי מתנה, נישט א צווינג

די כהונה ווערט גערופן עבודת מתנה — א מתנה, נישט א צווינג. דער זר וואס קומט נאנט שטארבט נאך אלץ (והזר הקרב יומת), אבער דאס ווערט געשטעלט פאזיטיוו, א המשך פון דעם ענין אז אהרן איז נישט נאר דער וואס מאכט זאכן ברענגען נאר אויך דער וואס מאכט שטעקן בליען — די קטורת נישט נאר הרג'ענט נאר ראטעוויט פון טויט.

פסוקים י"ח:ח'-י"ט — מתנות כהונה

דער לאגישער פליס איז שוין: ווייל די כהנים ארבעטן פאר די אידן — באשיצן זיי פון משכן — פארדינען זיי באצאלונג. דאס איז דער יסוד פאר מתנות כהונה.

השם זאגט צו אהרן: "איך געב דיר משמרת תרומותי" — די היטונג איבער די תרומה. אזוי ווי א זר וואס קומט נאנט צום משכן שטארבט, איז א זר וואס עסט תרומה אויך אסור — און ס'איז דעם כהן'ס אחריות צו היטן דעם גרענעץ אויך.

צוויי קאטעגאריעס פון כהנים'ס חלקים

1. קדש הקדשים: חלקים פון קרבנות וואס ווערן געברענט אויפן מזבח — ספעציפיש טיילן פון די חטאת, אשם, און מנחה וואס כהנים עסן (די עולה ווערט גאנץ געברענט, אזוי ס'איז נישט נוגע). דער אשם ווערט באשריבן ווי אשר ישיבו לי — "וואס זיי גיבן צוריק צו מיר" — דאס שפיגלט אפ אז דער אשם האט באזונדער אן עלעמענט פון צוריקצאלונג, נישט נאר כפרה. עטלעכע אשמות האלטן אין זיך ממש געלטלעכע צוריקצאלונג צוזאמען מיט זיי. די מוזן געגעסן ווערן אין עזרה, און נאר דורך מאנלעכע כהנים.

2. תנופת בני ישראל / תרומת מתנב: זאכן וואס ווערן אויפגעהויבן פארן מזבח (די תנופה מעשה) אבער נישט געברענט — סימבאליש געבראכט צום מזבח און דערנאך גאנץ גענומען דורך דעם כהן. אנדערש ווי קדש קדשים, מעג מען די עסן דורך די כהנים'ס משפחות (נישט באגרענעצט צו מענער) און מעג מען עסן ערגעץ אין ירושלים, נישט נאר אין עזרה. דער תנאי איז כל טהור בביתך — יעדערער טהור אין דיין הויז.

ס'איז דא א באדייטנדיגער חילוק צווישן קדש און טהור: נאר א מאנלעכער כהן וואס טוט עבודה האט די קדושה פון א כהן, אבער א טאכטער פון א כהן קען זיין טהור — וואס מיינט אויב זי איז נישט אין א מצב פון טומאה (לויט די רשימות אין ספר ויקרא), מעג זי עסן די זאכן ווי א טייל פון דעם כהן'ס הויז.

די קאטעגאריע שליסט אריין: חלב יצהר (אייל), תירוש ודגן (תבואה און ווייניקעס) — די ראשית (ערשטע חלקים) פון די זריי הויפט לאנדווירטשאפטלעכע פראדוקטן. אויך בכור ביכורים — דא משמע רעדנדיג פון ערשטגעבוירענע בהמות אנדערש ווי פירות, כאטש די ווערטער ביכורים און בכורים מעגן זיך איבערלאפן.

חרם

כל חרם בישראל — אלעס וואס א מענטש פשוט מקדיש צום בית המקדש אדער די כהונה, גלייך וואס עס איז אדער ווי — גייט אויך צום כהן.

ערשטגעבוירענע (פטר רחם)

יעדער ערשטגעבוירענער, מענטש און בהמה גלייך, געהערט צום כהן. מענטשן באקומען פדיון הבן — אויסגעלייזט ביי איין חודש אלט פאר פינף זילבערנע שקלים (צוואנציג גרה). נישט-כשרע בהמות ווערן אויך אויסגעלייזט. דער סברא: מענטשן קען מען נישט עסן דורך דעם כהן, און טמאה בהמות קען מען אויך נישט עסן — פאר פארקערטע סיבות — אזוי ביידע דארפן פדיון.

כשרע ערשטגעבוירענע בהמות (בכור שור, כשב, או עז) האבן קיין פדיון נישט. זיי זענען קדש און ווערן א קרבן: בלוט ווערט געווארפן אויפן מזבח, חלבים ווערן געברענט, און דאס פלייש גייט גאנץ צום כהן — ווי חזה התנופה ושוק הימין פון א שלמים, נאר דער כהן באקומט די גאנצע בהמה.

ברית מלח עולם

דער אפשניט ענדיגט זיך מיט כל תרומת הקדשים — אלע הייליגע אפזונדערונגען וואס ישראל געבן צו השם גייען צום כהן און זיינע קינדער, פארזיגלט מיט דעם לשון ברית מלח עולם. זאלץ באהאלט פלייש, און אסאך פון די מתנות זענען פלייש. א געוויינלעכער ברית קען ווערן פארזיגלט מיט א סעודה — אבער דעם צווייטן טאג איז דאס פלייש פגול (פארדארבן), אזוי דער ברית האלט נאר אזוי לאנג ווי די סעודה. א ברית מלח האלט ווי געזאלצענע פלייש. דאס האט א שייכות צו כל קרבן מלח תמלח — יעדער קרבן דארף זאלץ אויפן מזבח. דאס זאלץ אויף דעם מזבח'ס חלק (נישט דעם כהן'ס חלק) ווייזט אז דער מזבח פארצערט נישט פשוט דעם קרבן און ענדיגט זיך — ס'איז דא א המשכיות.

קיין נחלה פאר כהנים

דער כהן באקומט אלע די מתנות אבער פארמאגט קיין ערד נישט. ובארצם לא תנחל וחלק לא יהיה לך בתוכם — דו וועסט נישט ירשן זייער ערד און נישט האבן א חלק צווישן זיי. אני חלקך ונחלתך — איך (השם) בין דיין חלק און נחלה.

דאס איז סטרוקטורעל וויכטיג ווי א תשובה צו קר'ס מחלוקת. דער כהן פארנעמט א ספעציעלע פאזיציע: ער באקומט מתנות, טראגט אחריות פאר דעם סדר, אבער האלט קיין ממשות'דיגע כח נישט. זיין אפהענגיקייט אויף

תמלול מלא**במדבר פרק י"ח: די אחריות פון די כהנים און די מתנות פון די כהונה****דער הקדמה: נאך מחלוקת קרח**

נו, מיר ליינענען היינט, במדבר, פרק י"ח. ווי מיר האבן שוין גערעדט, מיר וועלן אנהייבן פון סוף פרק י"ז, וואס געהערט צו דעם ענין. געדענקט אז ס'איז געווען א מחלוקת וואס הייסט מחלוקת קרח. ווען קרח איז חרוב געווארן דורך ווערן פארשלונגען אין דער ערד, האט דאס נישט געהאלפן. די אידן האבן נאך געקלאגט. זיי האבן געזאגט, **אתם המתם את עם ה'** [איר האט אומגעבראכט דעם פאלק פון השם]. און דערפאר איז געווען א מגפה - אידן האבן אנגעהויבן שטארבן. דאס איז געווען געפיקסט דורך די קטורת. און דערנאך האט השם געשאפן נאך א נס. אחוץ דעם נס פון קרח ווערן פארשלונגען אין דער ערד, איז געווען נאך א נס, וואס איז דער שטעקן פון אהרן האט געבליט, וואס האט געוויזן אז ער איז דער אויסדערוויילטער.

די נייע קלאג פון די אידן

נו איצט, וואס געשעט איז אז די אידן שטימען צו. זיי זעען שוין אז אהרן איז דער אויסדערוויילטער. אבער זיי זענען נאך נישט צופרידן. זיי פארשטייען נאך אז, גוט, איינער איז דער אויסדערוויילטער, אבער ס'זעט אויס אז ווער עס איז וואס פרובירט צו טענה'ן, אדער ווער עס איז וואס איז נישט מורשה,

מתנות — וואס מוזן לסוף געגעבן ווערן פרייוויליג — מיינט אז די כהנים מוזן שטענדיג האלטן גוטע שייכות מיט די אידן.

די לויים'ס חלק: מעשר

די לויים באקומען מעשר (א צענטל) אין אויסטויש פאר זייער עבודת אהל מועד. דורך דעם סידור, ולא יקרבו עוד בני ישראל אל אהל מועד — די אידן טראגן נישט מער די געפערלעכע אחריות פון צוקומען. דער לוי טראגט זייער זינד און באקומט באצאלונג פאר די אחריות — ס'איז נישט קיין אומבאצאלטע משא.

די לויים באקומען אויך קיין נחלה נישט אין ארץ.

תרומת מעשר: דעם לוי'ס חוב צום כהן

דער זעלבער סדר'דיגער לאגיק וואס מאכט דעם לוי א "כהן" אין שייכות צום ישראל מאכט אים א "ישראל" אין שייכות צום כהן. אזוי ווי דער ישראל געבט תרומה צום כהן פון זיין ערד, מוז דער לוי געבן תרומת מעשר — א צענטל פון זיין מעשר — צום כהן. כאטש דער לוי האט קיין ערד נישט פאר זיך, ווערט די תרומה גערעכנט ווי אויב ס'וואלט געקומען פון א דרעשפלאץ אדער ווייןפרעס. ער געבט כל חלבו — דעם בעסטן חלק.

מעשר קען מען עסן ערגעץ

דעם לוי'ס מעשר מעג מען עסן ערגעץ — אנדערש ווי קדש קדשים (געגעסן אין עזרה) אדער קדשים קלים (געגעסן אין ירושלים). דער סיבה: כי שכר הוא לכם — ס'איז א באצאלונג פאר ארבעט. ווי באצאלונג ווערט עס קלאסיפיצירט ווי ממון כהן (דעם כהן'ס פארמאג) אנדערש ווי עפעס וואס די ישראלים האבן מקדיש געווען צו השם, וואס מאכט עס ווייניגער קדש.

געמיינזאמע אחריות און זינד

אויב דער לוי געבט תרומת מעשר ריכטיג, ולא תשאו עליו חטא — ער טראגט קיין זינד נישט. דער גאנצער סיסטעם איז איינער פון געמיינזאמע אחריות: דער כהן טראגט דעם זינד פון לוי, דער לוי טראגט דעם זינד פון ישראל, און אלע טראגן אחריות פאר איינער דעם צווייטן. אבער אויב איין זייט באקומט נישט די ריכטיגע באצאלונג, צעברעכט זיך דער באלאנס און יעדערער מוז טראגן זיין אייגענעם זינד. די לויים מוזן רעספעקטירן די קדשי בני ישראל, און די כהנים מוזן רעספעקטירן די לויים'ס קדש — דאס איז דער גאנצער ארגאניזאציעלער בנין פון ווער טראגט אחריות פאר וועמען. און ווער באקומט באצאלונג פון וועמען.

וואס גייט אפילו נאנט צום משכן, אדער רירט אן, אדער ברענגט קטורת אויף זייער אייגענעם אופן, אדער עפעס זייער קליין, ס'זעט אויס אז ער איז אין סכנה. זיי זענען נישט צופרידן מיט דעם. און דאס איז, איך טראכט, נאך איין אופן פון קלאגן. אזוי ווי, דאס איז נישט פייר, דאס איז נישט גוט. גוט, ווייסט איר וואס, מיר שטימען צו אז אהרן איז אויסדערוויילט געווארן, אבער פארוואס דאס עקסטרעם? אזוי ווי, ס'איז דא עפעס וואו אידן נעמען נישט אן דעם עקסטרעמען מדרגה פון היררכיע, דעם עקסטרעמען מדרגה פון, גוט, אבער אלע אנדערע וועלן שטארבן אויב זיי קומען נאנט. דאס איז נישט גוט.

און דאס איז וואס זיי זאגן: מיר אלע שטארבן, מיר אלע זענען פארלוירן, מיר אלע ווערן חרוב. ווער עס קומט נאנט צום משכן פון השם שטארבט. צי מיר ענדיגן זיך צו שטארבן? דאס גייט אן. אלעמען שטארבט. איינער שטארבט ווייל ער האט בפירוש געטענה'ט, אן אנדערער שטארבט אפילו אן בפירוש טענה'ן, נאר פאר זאגן, און אזוי ווייטער.

די תשובה: די אחריות פאלט אויף די העכערע מדרגה

און די תשובה, ס'איז טאקע צוויי חלקים פון דער תשובה, איך טראכט. אבער זאג מיר די ערשטע תשובה, אדער דער עיקר חלק פון דער תשובה

הויף, אבער די **כלי הקודש**, אדער דעם מזבח, קענען זיי נישט אנרירן, ווייל אנדערש וועלן זיי שטארבן, ביידע איר און זיי.

נו ווידער, דאס איז דאס טיילן פון אחריות, ס'איז אויך די כהנים'ס אחריות אז אידן זאלן נישט שטארבן צוליב אים.

די המשכיות וואס די לויים שאפן

דער לוי, אין עטלעכן זין, קעגנאבער די כהנים איז ווי ישראל, אבער קעגנאבער די ישראל איז ווי א כהן.

און דאס איז אלעס, נו דאס איז וואס עס זאגט, זיי וועלן באגלייטן דרך און זיי וועלן היטן דעם אהל און דאס אלעס, און זיי וואלטן גערופן דאס **זר לא יקרב**, און זיי וועלן היטן דעם קודש, דעם מזבח, און דורך דעם, **ולא יהיה עוד קצף על בני ישראל**, ווי מיר האבן געזען אין דעם פריערדיגן חלק, אז ס'איז געווען קצף ווען די אידן זענען געקומען נאנט און האבן אנגעריירט ערטער וואו זיי האבן נישט געהערט.

די לויים אלס א מתנה

און דא חזרן מיר ווידער אז די לויים זענען א מתנה פון די אידן, אדער א מתנה, אדער עפעס געגעבן פון די אידן צו די כהנים צו דינען אין אהל מועד. און נו, ווידער, איך טראכט ס'איז דא דעם פאקוס פון מתנה ווי מיר געפינען עס ענדיגט זיך דא, **ועבודת מתנה** - דער לוי איז א מתנה צו די כהנים פון די אידן. נו אנשטאט די אידן קלאגן, איך, פארוואס איז דער לוי נישט איך? ס'איז זיי געבן די מתנה פאר די כהנים אז ער זאל האבן דעם חברותא אדער דעם זאך אין צווישן וואס ראטעוויט, אויך העלפט די היררכיע, אבער אויך העלפט עס זאל זיין עטלעכע סארט המשכיות. ס'איז נישט נאר די כהנים און ישראל, ס'איז דא א לוי אין צווישן.

די כהונה אלס מתנה, נישט קיין אויפלייגונג

אבער די כהנים, **ואתה ובניך**, די כהנים און זיינע קינדער, איר וועט היטן, דעם מזבח, נו, **למבית לפרוכת**, דער מזבח איז אין הויף, אדער אפשר אויך דער **מזבח הפנימי**, אדער וואס איז אינעווייניג די פרוכת, ווידער, דעם קודש הקדשים, דעם ארון. און דיין כהונה ס'איז אויך געגעבן פון, ווער עס גיט? נישט זיכער, אבער דער עיקר איז אז ס'איז א מתנה, ס'איז נישט קיין אויפלייגונג, ס'איז א מתנה, ס'הערט זיך אויס ווי א גוטע זאך, און דער **הזר הקרב יומת**, דאס איז אמת, א זר וואס קומט נאנט שטארבט, אבער נישט אין שלעכטן זין, אבער דאס איז א חלק פון, איך טראכט, ממשיך זיין דעם נושא וואס מיר האבן געהאט, אז אהרן איז אויך דער איינער וואס מאכט **מא** שטעקן בליען, ס'איז נישט נאר דער איינער וואס מאכט זאכן ברענען, ווי מיר, ווי רש"י זאגט, ווי מיר האבן געלערנט פון קטורת, קטורת איז נישט נאר עפעס וואס מען קען שטארבן דערפון, ס'איז אויך עפעס וואס קען ראטעווען דרך פון טויט, און אזוי ווייטער.

די מתנות צו די כהנים: באצאלונג פאר זייער דינסט

און איצט, האבן מיר דעם נעקסטן חלק פון דעם פרק, איז אז איצט וואס מיר פארשטייען, און דאס איז אויך זייער שיין ווי ס'איז אויפגעשטעלט, איצט וואס מיר פארשטייען אז די כהנים ארבעטן פאר אונז, ווייל זיי היטן אונז פון זיי, זיי היטן אונז פון משכן, זיי היטן דעם משכן פון אונז, אבער זיי טוען אונזער ארבעט, נו איצט דארפן זיי באצאלונג פאר דעם.

דער רעם פון מתנות כהונה

נו דאס חזר'ט, און טאקע עטלעכעס פון דעם האבן מיר שוין, עטלעכעס ווערט צוגעלייגט איצט, עס חזר'ט וואס הייסט מתנות כהונה, וואס איז די באצאלונג, אדער מיר רופן מתנות די מתנות, ריכטיג, די מתנות וואס די אידן געבן צו די כהנים אין אויסטויש פאר זייער ארבעט, פאר זיי, ווייל זיי ארבעטן פאר אונז, זיי ארבעטן נישט פאר זיך אליין, ווייל זיי זענען אזוי גרויס, זיי ארבעטן פאר אונז, און דערפאר פארדינען זיי באצאלונג פון אונז, און דאס איז די מצוה פון מתנות כהונה.

און ווידער, ער זאגט, איך וועל געבן דיר, און ס'איז אויך געזאגט אין ווארט פון **משמרת תרומותי**, נו מיט אנדערע ווערטער, די משמרת פון דער תרומה, ווייל די תרומה איז אויך א קדושה, און מען דארף היטן עס, ס'איז

איז, אז איר וועט אויפהערן צו שטארבן. און איך טראכט אז וואס דאס דארף געלייגענט ווערן אלס איז, אז דאס מיינט אז די אידן שטימען צו צו דער אנדערער אחריות פון די כהונה. די כהונה האבן דעם נייעם אחריות איצט, וואס איז אז ס'איז זייער שטעלע צו מאכן זיכער אז נישט אלעמען אנדערש שטארבט.

איצט, מיר האבן שוין געזען דאס פריער. ס'איז נישט דאס ערשטע מאל וואס דאס ווערט געזאגט. אבער בפשטות, זיי האבן נישט געשטימט מיט דעם נאך, ריכטיג? ווייל די אידן קלאגן נאך וועגן דעם עקזיסטענץ פון דער היררכיע, און דעם עקזיסטענץ פון ווער עס קומט נאנט, שטארבט, יעדער זר, און אזוי ווייטער. נו איצט וואס זיי האבן געהאט די קלאג, אז זיי האבן די בקשה, נו איצט האבן מיר זיי אליין אזוי ווי ענטפערן צו אהרן, און קלאגן צו משה, און דערנאך באקומען די תשובה, אוקיי, ווייסט איר וואס? פאר אייך, כדי צו ראטעווען אייך, וועלן מיר לייגן די עונש, אזוי צו רעדן, אויף די כהונה.

די כהנים טראגן די משא

מיט אנדערע ווערטער, עס וועט זיין זייער שטעלע צו היטן זייער אייגענעם מעמד, ריכטיג? נו פאר דעם, אידן וועלן זאגן, אוקיי, ס'איז די כהונה וואס היטן זייער מעמד, און דערפאר לאזן זיי אונז נישט גיין. ניין, ס'איז די כהונה וואס היטן אייך פון שטארבן פון משכן. אזוי שטעלט דעם מעשה דעם דין, דעם גזירה, און דערפאר איז עס עפעס וואס זיי האבן צוגעשטימט. ס'איז נישט עפעס וואס ווערט אויפגעלייגט אויף זיי. און דאס איז די תשובה.

השם זאגט צו אהרן, דו, דייןע קינדער, דיין משפחה, ריכטיג? די קינדער וואס געהערן צו דיין בית אב, איר וועט טראגן ביידע די **עוון המקדש**, וואס מיינט אויב אידן האנדלען מיט א חוצפה צום מקדש, און די **עוון כהונתכם**, וואס מיינט דעם עוון - ס'איז נישט קיין עוון צו זיין א כהן, ס'איז עוון המקדש, עוון כהונתכם, הערט זיך אויס אזוי ווי ס'איז א עוון צו זיין א מקדש, אדער צו זיין א כהן, אבער דעם עוון וואס ווערט אויפגעלייגט אויף אנדערע דורך זיי נישט זיין כהנים.

א טיפע לימוד וועגן היררכיע

נו דאס איז דער וויכטיגער לימוד אין דעם ענין. וואס פאר א פראבלעם עס געשעט צו אנדערע אידן ווייל עטלעכע אידן זענען העכער, איז די אחריות פון די העכערע אידן, נישט די אחריות פון די נידעריגערע אידן, ווי די העכערע אידן וואלטן געטענדעט צו זאגן אן דעם לימוד. נו דאס איז דער וויכטיגער לימוד אין דעם ענין.

די שטעלע פון די לויים אלס צווישן-מענטשן

איצט, דאס איז זייער בפירוש אויך, ביים גאנצן הקשר פון ספר במדבר, וואס האט זייער פיל צו טאן מיט די לויים, וואס זענען די נעקסטע מדרגה פון שמירה, די נעקסטע מדרגה פון היררכיע נאך די כהנים. נו ס'זאגט, נישט נאר די כהנים וועלן זיין אינגעלאדן, וועלן טראגן דעם עוון, וועלן נעמען זייער אחריות צו מאכן דעם מרחק פון די אידן און דעם משכן און די כהנים, אויך די לויים, **ואח שבט לוי תקריב אתו ונלוו עליך**, און אויך דעם שבט לוי ברענג נאנט, און זיי וועלן באגלייטן דרך, ס'איז א ווארטשפיל אויפן ווארט לוי, לוי מיינט עמעצער וואס וועט באגלייטן דרך צו דינען דרך, און אויך דינען דייןע קינדער, דינען אייך אלעמען פאר דעם אהל.

די ספעציפישע תפקידים און גרענעצן פון די לויים

זיי וועלן היטן דיין משמרת, זיי וועלן היטן דיין משמרת, די משמרת פון דעם אהל. אבער אפילו דער לוי, און דאס טאקע, ענטפערנדיג צו קרח, וואס איז געווען א לוי, אבער אנשטאט צו זיין דער לוי וואס דינט אלס דער צווישן-מענטש, אלס דער זאך וואס פארשפארט די אידן פון די כהנים, און זיי אליין אויך איז נישט דערלויבט צו גיין אריין אין דעם פלאץ פון די כהנים, קרח ווילט נעמען די כהונה. אבער איצט זאגט עס, ניין, נו ווידער, פונקט ווי די אידן זענען אזוי ווי אקסעפטירן אז די כהנים היטן זיי פון זיך אליין, דער לוי אויך היט די אידן, דעם משכן, פון די אידן, און היט זיך אליין, אדער היט די כהנים פון זיך אליין, נו זיי היטן דעם אהל, וואס מיינט אזוי ווי דעם אויסערן

לאנדווירטשאפט. און דערנאך ביכורים, וואס איז די אנהייב פון, איך טראכט, בכור כל, ווי בכורים. איך טראכט ביכורים און בכורים זענען די זעלבע זאך, אבער עמעצער האט גענומען בכורים. נו איך בין נישט קלאר. אין יעדן אופן, איך ברענג צו דיר, דאס איז ווער עס קען עסן עס, הייסט **טהור בביתך**.

חרם: געווידמעטע זאכן

זעלבע זאך הייסט **כל חרם**. חרם מיינט, מיר האבן געלערנט, אז עמעצער גיט נאר עפעס צום בית המקדש, צום כהן. מאכט נישט אויס וואס אדער ווי, דאס הייסט א חרם. עס קומט אויך צום כהן.

בכורות: פטר רחם

און דאס זעלבע איז, יעדער בכור פון א ציג, **פטר רחם**, ביידע פון מענטשן, ביידע פון בהמות, דער מענטש באקומט פדיון הבן, ווי מיר האבן שוין געלערנט. **בהמה טמאה**, דאס זעלבע. און ווי באקומט עס פדיון? **ופדיוו מבן חדש תפדה בערכך**, דאס איז די סכום, און עס איז א באשטימטע סכום, ווי ערך. דאס איז טאקע דער ערך אויך, אבער דער באשטימטער ערך, וואס איז פינף שקלים כסף, עשרים גרה.

אבער כשרע בהמות, דאס איז וואס געשעט פאר מענטשן אדער נישט-כשרע בהמות, וואס מ'קען נישט עסן. דאוקא ביידע פון די, און פאר פארקערטע טעמים. א מענטש, דער כהן קען נישט עסן. אבער א טמאה בהמה קען ער אויך נישט עסן. פאר פארקערטע טעמים, ביידע פון זיי האבן א פדיון.

בכורות כשרים: קיין פדיון נישטא

קוק, וועלכע האבן נישט קיין פדיון? **בכור שור כשב ועז**, וואס זענען די כשרע בהמות. זיי זאלן נישט **תפדה**, זיי זענען קודש. וואס טוט מען מיט זיי? זיי ווערן א קרבן, אזוי מ'שפריצט זייער בלוט אויפן מזבח, זייער **חלב** ווערט, זייערע חלבים ווערן פארברענט אויפן מזבח, און דערנאך זייער פלייש גייט צום כהן, עס איז ווי **חזה התנופה ושוק הימין**. פונקט ווי דער כהן באקומט **חזה התנופה ושוק הימין** פון זבח שלמים, באקומט ער דעם גאנצן בכור.

תרומת הקדשים און ברית מלח עולם

און דערנאך איז דא נאך איין זאך, איך טראכט דאס איז אפשר נאר א כללדיגער, א כללדיגער פסוק, גערופן **תרומת הקדשים**, אלע זאכן, אלע זאכן וואס זענען אפגעזונדערט פאר קדושה וואס דו האסט נישט געגעבן צו השם, זיי זענען אלע צו דיר, פאר דינע קינדער.

און עס ענדיגט זיך מיט דעם ווארט, **ברית מלח עולם**, עס איז א מלח ברית, משמע ברית, מלח, איז עפעס וואס האלט פלייש פריש. אזוי אסאך פון די מתנות דא זענען פלייש, אבער אמאל זענען זיי נישט פריש. און אויף אן ענליכן אופן, עמעצער קען טראכטן אז די ברית איז ווי, אקיי, עס איז ווי א - אמאל אויך א ברית איז עפעס ווי, געדענק, איין גרויסער אופן פון מאכן א ברית איז עסן א סעודה צוזאמען, האבן א זבח. אבער די סעודה, און פגול, און א טאג שפעטער איז פגול, עס איז שוין פארדארבן. אזוי אמאל א ברית דויערט נאר אזוי לאנג ווי די סעודה וואס איז געשאפן געווארן צו פייערן עס, וואס זיי האבן געשאפן נאר צו מאכן עס ממשיות. אבער דאס איז **ברית מלח**, עס איז ווי דו האסט געזאלצן פלייש, און דאס בלייבט אייביג.

און דערפאר איז אויך דא, מיר לייענען, אז יעדער קרבן דארף האבן מלח אויפן מזבח. דאוקא, אין איין זין, איז עס ווייל ווי סימבאליש, ווייל עס שמעקט נישט גוט פלייש אן מלח, אבער עס זאגט דארט אויך, **אז כי ברית אלקיך**, ווייל דער מזבח איז עפעס, כאטש די חלקים פון מזבח, ריכטיג, די חלקים פון כהן דארף נישט האבן מלח, דאס איז אנדערש, אפשר דארף ער עסן עס מיט מלח, אבער דאס איז נאר פאר זיין טעם. אבער די חלקים וואס גייען אויפן מזבח, זיי דארפן אויך האבן זאלץ צו ווייזן אז עס איז נישט דער מזבח עסט עס און עס איז פארטיג. עס איז דא עפעס המשכיות אין דעם.

אזוי דאס איז די מתנות וואס דער כהן באקומט.

דער כהן באקומט קיין נחלה נישט

פונקט ווי א זר וואס קומט נאנט צום משכן, שטארבט, נו ס'איז תרומה אויך. נו, און וועמענס שטעלע איז עס צו היטן די תרומה, און צו מאכן זיכער אז עס קומט צו אים, און ער איז דער איינער וואס עסט עס, ס'איז די כהנים' שטעלע ווידער.

נו, איך געב דיר, משמרת תרומות, ס'איז די משמרת פון מיין תרומה, פאר **לכל קדשי**, אלע סארטן תרומה, אלע סארטן זאכן וואס זיי הייליגן צו מיר, עס וועט געגעבן ווערן צו דיר **למשחה**, ס'איז א חלק פון דיין גרויסקייט, און פאר דינע קינדער, עס וועט שטענדיג זיין אזוי, און עס גייט איבער איצט אלע זאכן וואס זיי געבן, א זייער קלארע ליסטע פון אלע זאכן וואס די כהנים באקומען, אבער זיי אלע ארבעטן אויפן זעלבן אופן.

קאטעגאריע איינס: קודש הקדשים

נו דאס ערשטע גייט איבער, וואס איז קודש הקדשים, און דער **אש**, די קרבנות וואס ווערן געברענט אויפן מזבח, די חלקים וואס זיי געבן, **מן המנחה ומן החטאת ומן האשם**, דאס זענען קודש הקדשים, ריכטיג, די חלקים פון א חטאת, אן אשם, אדער א מנחה, וואס א כהן עסט, ריכטיג, די עולה האט גארנישט צו עסן, נו ס'איז נישט נוגע, **אשר ישיבו לי**, מיר זעען אן אשם, ס'איז עפעס וואס קומט צוריק, וואס האט צו טאן מיט וואס מיר האבן גערעדט, איך געדענק אויב מיר האבן געהאט א שיעור אין ויקרא, אז דער חילוק צווישן א חטאת און אן אשם איז אז ס'איז נישט נאר א קרבן צו מכפר זיין פאר דיר, ס'איז אויך אין עטלעכן זין ווי א צוריקצאלונג, עטלעכע אשמות האבן ממש צוריקצאלונג גייענדיג צוזאמען מיט זיי, אבער אפילו אויב נישט, ס'איז עפעס וואס ווערט צוריקגעצאלט, אין יעדן אופן, דאס הייסט קודש הקדשים, דאס ווערט געגעסן, ס'ווערט געגעסן ביי קודש הקדשים, ריכטיג, נישט ממש אין קודש הקדשים, אבער עס דארף געגעסן ווערן ביי קודש, וואס מיינט אין עזרה, נאר די מאנספאלק זענען דערלויבט צו עסן עס, נו דאס איז די ערשטע מדרגה.

קאטעגאריע צוויי: תנופה און תרומת מתנם

דערנאך איז דא תנופה הייסט **תרומת מתנם**, אבער דאס איז ווידער, אלע זאכן וואס זיי הייבן אויף, תנופה איז נישט זאכן וואס ווערן געברענט אויפן מזבח, זאכן וואס זענען, נישט אלע פון זיי דארפן האבן אפיציעלע תנופה, אפשר רובם טוען, אפשר נישט אלע, אבער תנופה, מיר האבן געזען אסאך מאל, דער געדאנק פון תנופה איז עפעס וואס מען הייבט אזוי ווי אויף פארן מזבח, דאס איז דער ריטואל וואס פארשטעלט דאס, אבער אויך עטלעכע זאכן וואס האבן נישט דעם ריטואל, אבער זיי ווערן נישט געברענט, זיי ווערן געבראכט צום מזבח, אבער דערנאך נישט ווי אנדערע זאכן וואס עטלעכעס דערפון ווערט געברענט אויפן מזבח, און דערנאך באקומט דער כהן וואס הייסט שיריים, דער רעשט. ס'ווערט נאר געבראכט, ווי סימבאליש געבראכט צום מזבח, און דערנאך נעמט דער כהן די גאנצע זאך.

קודש קעגן טהור: ווער מעג עסן

און דאס איז נישט נאר פאר די מאנספאלק כהנים, ס'איז אויך, ווי זיי זאגן, פאר די טעכטער, ווייל טעכטער קענען עסן דאס. אויך, **כל טהור בביתך**. ס'איז דא א חילוק צווישן קודש און טהור דא. אויב דו ביסט א הייליגער - נאר א כהן, מאנספאלק כהן, וואס טוט עבודה, האט די קדושה פון א כהן. אבער א פרוי כהן, א טאכטער פון א כהן, קען אויך זיין טהור. מיט אנדערע ווערטער, אויב זי איז נישט טמא, אויב זי איז נישט ווי די גאנצע ליסטע פון טומאות וואס מיר לערנען אין ספר ויקרא, אויב זי איז נישט איינע פון די טומאות, דאן קען זי עסן עס אזוי לאנג ווי זי איז א חלק פון כהן'ס הויזגעזינד.

לאנדווירטשאפטלעכע מתנות: ראשית און ביכורים

און דאס שליסט איין **חלב יצהר**, פון אייל, פון **תירוש ודגן**, פון תבואה, פון וויינטרייבן, די אנהייבן, די ראשית וואס ווערן געגעבן צו השם, גייט צו דיר.

זעלבע זאך, **בכור ביכורים**, ריכטיג? דאס זענען בהמות. דא, אזוי זעט עס אויס. מיר לייענען אמאל ביכורים אלס פירות אויך, אבער דא זעט עס אויס אז ס'איז דא ראשית, וואס איז די אנהייבן פון די דריי הויפט סארטן

איז אויך ווי ישראל, ער קען נישט גיין נאנט צום מזבח. אזוי די זעלבע שייכות ארבעט אויך ביחס צו די מתנות כהונה, פונקט ווי דער לוי באקומט מתנות פון די ישראל, ער באקומט מעשר, אבער ער דארף נאך אלץ געבן תרומה צום כהן, ווייל דער כהן איז נאך אלץ העכער פון אים.

אזוי דאס איז ווי השם זאגט צו משה, רעד צו די לויים און זאג זיי, ווען איר נעמט מעשר פון די לייט, דארפט איר געבן תרומה צו השם, דארפט איר געבן תרומה, מעשר פון מעשר, א צענטל פון מעשר, וואס ווערט גערופן תרומת מעשר, ווייל תרומה איז וואס דער כהן באקומט, און דערנאך, כאטש איר האט נישט אייער אייגענע ארץ, אזוי קענט איר נישט געבן דעם כהן אליין, אבער עס וועט געחשבן ווערן צו אייך, די תרומה וואס איר געבט, ווי אויב איר געבט די תבואה פון ארט וואו די תבואה ווערט געזאמלט, אדער דער וויין, די וויינטרויבן פון וואו די וויינגארטן, פון וואו דער וויין ווערט געפרעסט, און אזוי ווייטער, אזוי וועט איר געבן, עס וועט זיין, אזוי דאס איז אייערס, אזוי די לייט, זיי האבן זייער אייגענע ארץ, און זיי געבן פון זייער ארץ תרומה פארן כהן. דער לוי האט זיין אייגענע, נישט ארץ, נאר מעשר, און ער גיט תרומה צום כהן, אויף דעם זעלבן אופן וואס זיי געבן, עס ווערט גערופן **כל חלבו**, דאס חלב, נישט דאוואק דאס חלב, נאר דאס בעסטע, וואס ער גיט זיי, און עס ווערט איבערגעזעצט ווידער, עס וועט געחשבן ווערן צו די לויים, פונקט ווי **תבואת גורן ותבואת יקב**.

מעשר מעג געגעסן ווערן אומעטום

און עס וועט געגעסן ווערן, ווער וועט עסן עס? דער כהן, איך טראכט, וועט עסן עס, אדער דער לוי וועט עסן דעם מעשר, אומעטום, אזוי אנדערש, דאס איז נישט אפילו קודש, קדשי קדשים, אנדערש פון **קדשי קדשים**, וואס דארף געגעסן ווערן אין עזרה, אדער **קדשים קלים**, וואס ווערן געגעסן נאר אין ירושלים, די תרומה ווערט געגעסן אומעטום, ווייל עס איז א ווארט, עס איז א, עס איז **כי שכן הוא לכם**, ווייל עס איז ווי עס איז א באצאלונג, אזוי אויב עס איז א באצאלונג, עס איז נאר אין איין זין, עס איז נישט ווי די ישראל זענען מקדיש דאס צו השם, און דערפאר געבן זיי עס צום לוי, אדער תרומה צום כהן, עס איז מער ווי, וואס מיר רופן ממון כהן, עס ווערט געגעבן צום כהן, ווייל עס איז זיין תפקיד, ער דארף באקומען באצאלט פאר זיין תפקיד, אזוי דערפאר, עס איז ווייניגער, געחשבן ווייניגער קודש, די תרומה אליין.

דער באלאנס פון אחריות און זינד

און איבערחזרט ווידער, איך ווייס נישט ווי פיל מאל עס איבערחזרט, ווי **ולא תשאו עליו חטא**, אויב דער כהן, אויב דער לוי וועט געבן, די תרומת מעשר צום כהן, וועט ער נישט האבן א זינד, אנדערש, עס איז עפעס אומבאלאנסירט, אין דעם גאנצן שייכות, ווייל דער כהן האט, טראגט דעם זינד פון לוי, און דער לוי טראגט דעם זינד פון ישראל, און זיי אלע טראגן איינער דעם אנדערנס, אחריות פאר זיי אלע, אבער אויב זיי באקומען נישט באצאלט, דעמאלט, וועלן זיי דארפן טראגן זייער אייגענע זינד, אזוי, די לויים דארפן, דארפן רעספעקטירן דעם קודש פון ישראל, און נישט שטארבן, און דערנאך דער כהן רעספעקטירן די לויים'ס קודש, און אזוי ווייטער, און דאס איז די ארגאניזאציע פון דער גאנצער סטרוקטור, פון ווער איז פאראנטווארטלעך פאר ווער, און ווער איז, העכערער מדרגה ווי ווער ווערט געזאגט צו רעדן, און ווער, באקומט באצאלט פון ווער.

איצט, מיר האבן נאך איין וויכטיגע חלק, און דערנאך גייען מיר, צוויי נאך זאכן אין דעם פרק, אבער דער קומענדיגער זאך איז, די זאכן וואס ער באקומט נישט. אזוי ער באקומט די מתנות, ער באקומט אלע די מתנות פון דין, אבער ער באקומט נאר מתנות. ער באקומט נישט קיין זאך וואס געהערט טאקע צו אים. מיט אנדערע ווערטער, ער האט נישט קיין גרונט.

דאס איז א זייער וויכטיגע אופן אין וועלכן די כהונה איז געשטרוקטורירט, ווי מיר האבן געלערנט, אלע די חלקים, און דארט, דאס איז איינער פון די חלקים פון הלכה, אבער עס איז זייער קלאר צו זען ווי עס ענטפערט אויף די ניסיונות פון פריער. אזוי די תשובה צו דעם ניסיון פון וואס האט דער כהן פארדינט איז אז דער כהן איז אין א זייער ספעציפישן מצב. ער באקומט אלע די מתנות. עס איז זיין אחריות צו היטן זיין ארט אין דער הירארכיע, און אויך באקומט ער נישט קיין ממשיות'דיגע כח. ער באקומט נישט קיין גרונט.

אזוי דאס מיינט אז ער וועט שטענדיג זיין א מתנה, ווי מיר האבן געלערנט. מתנה מיינט עס דארף זיין, אבער אין דער ממשות, איך מיינ, זיי קענען נישט צווינגען אים. אפשר הלכה'דיג קען דער כהן צווינגען, אבער די ממשות איז אז זינט די מתנות כהונה זענען מתנות, אזוי וועלן זיי דארפן שטענדיג געגעבן ווערן פרייוויליג, וואס מיינט די כהונה וועט שטענדיג דארפן זיין שייך צו די לייט.

אזוי אויף דעם אופן, **ובארצם לא תנחל וחלק לא יהיה לך בתוכם. אני חלקך ונחלתך**.

די לויים'ס חלק: מעשר

איצט, דאס איז פאר די כהונה. איצט, פריער האבן מיר געלערנט אז נישט נאר די כהונה האבן א תפקיד, האבן א חלק אין דער הירארכיע, נאר די לויים אויך. אזוי די לויים באקומען אויך עפעס דא. וואס האבן די לויים באקומען? זיי האבן באקומען מעשרות. אזוי דער כהן באקומט תרומה, וואס איז, ווי מיר האבן געלערנט, אלע די זאכן וואס דער כהן באקומט ווערן גערופן תרומה. און דער לוי באקומט מעשר, א צענטל פון אלע זאכן. עס זאגט נישט פונקט וואס עס איז אין דעם מאמענט.

מעשר אלס באצאלונג פאר עבודה

זיי באקומען עס, און וואס זיי באקומען עס אין אויסטויש פאר זייער ארבעט, וואס זיי ארבעטן אין **אהל מועד**. און דורך דעם, **ולא יקרבו עוד בני ישראל אל אהל מועד, לשאת חטא למות**, עס וועט נישט זיין די לייטס אחריות אז זיי גייען, נאר עס וועט זיין די לוי'ס אחריות, און ער באקומט באצאלט פאר די אחריות. עס איז נישט ווי ער נעמט אויף די עקסטרעמע אחריות פאר גארנישט. ער באקומט באצאלט דערפאר.

און דער לוי, ער וועט ארבעטן דעם **אהל מועד**, און ער וועט טראגן זייערע זינד. דאס וועט אויך זיין אן אייביגע געזעץ, איך טראכט אויך אן אייביגע, עפעס וואס ווערט געגעבן אויף אייביג. זיי וועלן באקומען די מתנה, און זיי וועלן טראגן אחריות, ווייל ער באקומט דעם מעשר, דערפאר באקומען זיי נישט, אויך די לויים באקומען נישט נחלה, נאר די כהנים באקומען נחלה.

תרומת מעשר: דער לוי'ס חוב צום כהן

איצט, פונקט ווי מיר האבן געלערנט פריער, אז דער לוי, ביחס צו ישראל, איז א כהן, און אזוי באקומט ער מעשר פון זיי, אבער ביחס צום כהן, און ער